

የሀገራችን ማህበራዊና መንፈሳዊ ጥንካሬ ክህሎት ማዳበርን እስመልክቶ በማህበረሰባችን ያለ ግንዛቤና ልምድ፡

► ለዘላቂ ጥቅም ጊዜያዊ ችግርን መስከም ሲቸሉ ወይም ጎሳ ችግር ለሚያመጣ ጊዜያዊ ጥቅም የማይበገሩ ሲሆን፤ ወይም ራስን ወይም ሌሎችን ለችግር የሚዳርግ ሲሆን ጊዜያዊ ጥሩ ስሜትን መሸኸ ሊቸሉ፡፡ (ልጆቻችን ለጎሳ ችግር የሚዳርጉ አብዛኞቹ እዘናጊ ነገሮች ለጊዜው ጥሩ ስሜት የሚሰጡ ናቸው፡፡ ለምሳሌ መንገድ ላይ ቆሞ ወረ መጥቶ፤ በጥናት ስለት ጨዋታ፤ ጥፋጭ መጠጥ ወይም ምግብ በብዛት መውሰድ፤ ወዘተ)

► ኋላይ የተዘረዘሩት ክህሎቶች የሌለው ሰው ደግሞ የመንፈስ ጠንካራነት ችግር እንዳለው ይታመናል፡፡

ሀገራችን መደበኛ ትምህርት ከመጀመሪያቸው በፊት በሚከተሉት ማህበራዊ ክህሎቶች ዝግጁ መሆን ይጠበቅባቸዋል፡

- ከእድሜ እኩሮች ጋር አግባብነት ያለው አብሮ መሆን፤
- ከአቀደሾች ጋር አግባብነት ያለው ቅርርብ፤
- ተራን ማክበር (ተራ መጠበቅ) መቻል፤
- ከሌሎች ጋር አለመግባባት ሲፈጠር ሃይል የለበሰት አግባብ ያለው እርምጃ መውሰድ፤
- በእድሜ ደረጃ የተሰጠ ትእዛዝን በአግባቡ በተፈለገው ጊዜና የተፈለገውን ያህል ለመከወን መጣር፤
- ከሌሎች ጋር ሲሆኑ ራስን ከጉዳትና ከጥቃት ለመከላከል አግባብ ያለው እርምጃ መውሰድ፡፡
- የማህበራዊና የመንፈሳዊ ጥንካሬ ክህሎትን ለማጎልበት ሀገራችን የሚከተሉትን ማድረግ መቻላቸውን ወላጆቻችን መምህራን ማረጋገጥ ይኖርባቸዋል፡፡**
- የራስን ስሜት በአግባቡ መረዳት
- ትጂ ስሜቶችን ከጠቃሚ ስሜቶች መለየት (ትጂ ስሜት ሲባል ለምሳሌ የበቀለኝነት ስሜት፤ በሀገራችን የወሰደባዊ ፍላጎት ስሜት መኖር ትጂ ከሚባሉ ስሜቶች ይጠቀሳሉ)
- ስሜትን በአግባቡ መግለጸ (ካልመነጫነጭና ካለማለቃቀስ የሌሎችን ስሜት ማጎብብ መቻል)
- ራስን መቀጣጠር/መቻገስ መቻል
- ለራስ ጥሩ ስሜት እና አመለካከት መኖር
- በቅርብነት ካሉ ሰዎች ጋር በሚኖር መስተጋብር የራስንና ሌሎችን ማደና ማወቅ
- ራስን ለጥቃት/ለአደጋ የሚያጋልጡ ሁኔታዎችን ወይም ድርጊቶችን ማወቅ

እነዚህ ልማዳዊ ችግሮች ደግሞ ታዳጊው በትምህርቱ ላይ ተኩረት እንዳያደርግ እንቅፋት ስለሚሆኑት የልጁ ሁሉንተናዊ እድገት የተገንጠተ ይሆናል፡፡

ችግሩ በስፋት አለ

የማህበራዊና መንፈሳዊ ክህሎት ችግር በሀገራችን ላይ በብዛት የሚከተለው ነገር ነው፡፡ ሀገራችን ቶሎ የማይወገድ ወይም ቀጣይ የሆነ የማህበራዊና የመንፈሳዊ ጥንካሬ ችግር ሲኖራቸው ለወላጅ፤ ለመምህራንና ለሀገራችን ተንኮሳቢ ድርጅት ለራተኞች ከፍተኛ ጭንቀት ይፈጥራል፡፡

የማህበራዊና የመንፈሳዊ ክህሎት ችግሮች አብዛኞቹ የማህበራዊና የመንፈሳዊ ክህሎት ችግሮች የተፈጥሮ ሳይሆኑ በስተተገዳደግ ሂደት በሚፈጠሩ ችግሮች የሚከሰቱ ናቸው፡፡ በመሆኑም ቀጣይ የሆነ ችግር በሀገራችን ወጣቶች ላይ ከታየ ችግሩን የተፈጥሮ እንደሆነ እና ምንም ሊደረግ እንደማይችል አድርጎ መውሰድ ጠቃሚ አይደለም፡፡ በሌላ በኩል ሀገራችን በማህበራዊና የመንፈሳዊ ክህሎታቸው ደካም ሲሆን እንደብልጫና ወይም እንደ ክፋት አድርገን በመውሰድ ወደድብደባና ዘለፉ መቻኮል የሰብንም፡፡

የማህበራዊና መንፈሳዊ ክህሎት ችግር መፍትሄዎች

መፍትሄዎችና የመፍትሄ ውጤቶች እንደሆኑ ሁኔታ በሌላዎቹ ለሁሉም አይነት ችግሮች ቢያንስ የችግሩን ጠላት ለመቀነስ የሚያስችል አወንታዊ መፍትሄ መፍጠር ግን ይቻላል፡፡ ታሞ ከመማቀቅ አስቀድሞ መጠንቀቅ የሚባለው የቆየ ምክርን መተግበር ዘመን የማይሸረው፤ ወርቃማና ዋጋው በጣም አነስተኛ የሆነ መፍትሄ ነው፡፡

የችግሮቹን የመከሰት እድል ለማግባብ የሚከተሉትን ማድረግ ይገባል፡፡

- ሀገራችን ከተወለዱ ጀምሮ በየእድሜ ደረጃው ምን እንደሚጠበቅ ማወቅ፤ (በአቅራቢያ ካሉ መምህራን ወይም ከጤና ባለሙያ ጋር ይመካከሩ፤ በትምህርት ቤቱ ስልጠና እንዲሰጥዎ ይጠይቁ)
- አግባብነት ያላቸውን የመከላከል ዘዴዎች የቤተሰቡ አባላት ሁሉ በተመሳሳይ እንዲተገብሩ ማወያየትና መከታተል አስፈላጊ ነው፡፡
- ልጆቻችን እንዲኖራቸው የሚፈልገውን ማህበራዊና የመንፈሳዊ ጥንካሬ ማሳያ ባህሪያትን በራሳቸው በማሳየት፤ አርአያ መሆን፡፡

የማህበራዊ ክህሎት/የመንፈስ ጥንካሬ ችግር መንስኤን ስናስብ በተለይ ልናጤናቸው የሚያስፈልጉ ጉዳዮች የሚከተሉት ናቸው።

▶ ህጻናትን ስለማህበራዊ ተሳትፎ አስተምረናቸዋል ወይ? (በውይይት እንዲሳተፉ፤ መናገር ሲፈልጉ እንዲናገሩ አስለምደናቸዋል?)

▶ ህጻናት ሲጠይቁ ሳንንቃቸው መልስ እንሰጣቸዋለን?

▶ በህፃናት አካባቢ የምንኖር አዋቂዎች ማህበራዊ ክዋኔያችን ምን ይመስላል? ግምታ እናበዛለን? በጭቅጭቅና እርስ በርስ በመናናቅ እንኖራለን? ቤት ውስጥ ጭቆና አለ? (ለምሳሌ፤ ባል በሚስት ላይ ወይም ወንድ ልጆች በቤት ልጆች ላይ፤ ታላቅ በታናሽ ላይ፤...ወዘተ)?

ከላይ የተጠቀሱትንና ሌሎች የችግሩ ምንጭ ወይም ችግሩን የሚያባብሱ ሁኔታዎችን ካየን በኋላ ክፍተትን ለመሙላትና ለመቆጣጠር ጥረት ማድረግ። እነኚህን አሁኑኑ ነገሮች ማስቆም የመፍትሄ አካል ነው።

የማህበራዊ ክህሎትና የመንፈሳዊ ጥንካሬ ችግር መፍትሄ ሊኖረው ይችላል። መፍትሄው ግን ዳላ ወይም ስድብ በጭራሽ አይደለም። የቅጣት ውጤቱ ጊዜያዊ ከመሆኑም በተጨማሪ የኋላ ኋላ ህጻኑ ላይ ዘላቂ የባህሪ ችግር ሊያስከትል ይችላል።

መጀመሪያ መደረግ ያለበት የችግሩ ምንጭ እንዲሁም ችግሩን የሚያባብሱና ችግሩን የሚያቃልሉ ሁኔታዎችን ማወቅ ነው። ወላጆች ይህን በተመለከተ በቤት ውስጥ በመወያየት ወይም ከመምህራን ጋር በመወያየት ሊደርሱበት ይችላሉ። መንስኤ ሊሆኑ የሚችሉ ከላይ እንደተዘረዘሩት አይነት ችግሮች ላይ እርምጃ መውሰድ።

በትእግስት ህፃንን አዳዲስ ክህሎቶችን ማለማመድ

ችግሩ ሳይቀንስ ወራት ካለፉ የባህሪ ህክምና ባለሙያዎችን ወይም የህጻናት ህክምና ባለሙያዎችን ማማከር ተገቢ ነው።

እነኚህ ባለሙያዎች በአካባቢው ከሌሎች ማንኛውንም የጤና ወይም የስነልቦና ባለሙያ ማማከር ያስፈልጋል። ህጻናት እድሜያቸው ለመደበኛ ትምህርት ከመድረሱ በፊት አስፈላጊዎቹን የማህበራዊና መንፈሳዊ ክህሎቶች ማዳበራቸውን ወላጆች መረዳት ይኖርባቸዋል። ልጆቹ ማህበራዊና መንፈሳዊ እድገት በሚፈለገው አቅጣጫ መሆን ለመገንዘብ ወላጆችና አሳዳጊዎች፤ እንዲሁም የህጻናት ተንከባካቢ ድርጅቶች ራሳቸውን የሚከተሉትን ሁለት አበይት ጥያቄዎች ሊጠይቁ ይገባል።-

1. የህጻኑን ማህበራዊና መንፈሳዊ ክህሎት እረዳዋለሁ?
2. እኔ ለልጄ ማህበራዊና መንፈሳዊ እድገት መዳበር የሚፈለግብኝን የአርአያነት ተግባር እያከናወንኩ ነው? >
3. የልጄን ማህበራዊና የመንፈስ ጥንካሬ ችግር ውስጥ የሚከተሉት ነገሮች መኖራቸውን እከታተላለሁ?

ለነኚህ ጥያቄዎች ሀቀኛ መልሳችንን ይዘን ከአጸደህጻናቱ መምህራን ጋር በመወያየት ለህጻናት የምናደርገውን አወንታዊ አስተዋጽኦ እናገልጻለን።

ስኩል ሬዲካስ ኢንሽቲትዩቭ (ስሬኪ)
 ፖ.ሳ.ቁ ፣ 10389
 ስልክ ቁጥር፣ 011 14164646

Social-Emotional Development

Project supported by:
Grand Challenges Canada™
 Grands Défis Canada™

ስኩል ሬዲካስ ኢንሽቲትዩቭ፤ ለወላጆች፤

የህጻናት ማህበራዊ ክህሎት ለመንፈስ ጠንካራነት

አጭር መረጃ

ጻናት ትምህርት ከመጀመራቸው በፊት ለትምህርት ዝግጁ መሆን ይኖርባቸዋል። ከሚያስፈልጉት ዝግጅቶች አንደኛው የማህበራዊ ክህሎት ሲሆን ሌላው ደግሞ የመንፈሳዊ ጥንካሬ እድገት ነው። የማህበራዊ ክህሎት እድገት ለህጻናት የመንፈስ ጥንካሬ ወሳኝ ሚና ይኖረዋል። የመንፈሳዊ ጥንካሬ ሲባል ምን ማለት ነው? አንድ ሰው የመንፈሳዊ ጥንካሬ አለው ከሚያስብሉ ባህሪያት የሚከተሉት ይጠቀሳሉ።

- ◆ አንድ ነገር ማድረግ ሲፈልጉ አላማ ያለው ሲሆን፤ ወይም የሚያደርገውን አውቆ ሲያደርግ፤
- ◆ ለተነሳስት አላማ ቁርጠኛ መሆን ሲችል፤
- ◆ መሳሰሉትን ሲያውቁ ወይም ሲነገረው ስህተቱን ለመቀበልና ለማረም ተነሳሽነት ሲኖራቸው፤
- ◆ ለራስ፤ ለሌሎች ወይም ለህብረተሰብ ደህንነት/ ስሜት አግባብ ሆኖ ሲገኝ ውሳኔዎችን መቀየር ሲችል፤ (ለምሳሌ የወላጆች ቀን በማክበርበት በአል ከአናቱ ጋር የተገኘ አንድ የ5 ዓመት ልጅ በርካታ ከረሜላዎች በአጃ ይዟል። እንዲያው ከረሜላ በመብላት ላይ ሳለ አጠገቡ ያለ የክፍል ጎደኛው በጉጉት ሲመለከተው የባለከረሜላው ልጅ እናት አየችና ልጇ ምንም ከረሜላ ምንም ከረሜላ ለሌለው ልጅ አንዲት እንዲሰጠው ብትጠይቀው ትንሽ አቅማማና ሰጠው።)

- ◆ የራሽን ደካማ ጎን ማወቅ ወይም በሌሎች ሲነገረው መረዳት ሲችል፤
- ◆ የማያውቀው ነገር ሲገጥመው ወይም ነገሮች ከአቅም በላይ ሲሆኑ ከሚያውቀው ትልቅ ሰው እርዳታ መጠየቅ ሲችል፤
- ◆ ለስነስርአት ወይም ለደገብ ተገዥ ሲሆን፤